

числі неурядові організації. Вони охоплюють усю земну кулю і перетворюються на певну впливову суспільно-політичну силу. В той же час існує напруга і супротив у взаємодії загальних інтернаціональних цінностей з традиційними національними цінностями кожного окремого суспільства. У сучасному світі в результаті глобалізації, якщо ще і не відбувається зіткнення цивілізацій, то існує реальна можливість цього. Проблема полягає в тому, що глобалізація економіки випередила глобалізацію політики і розвиток способу мислення людей [3, с. 16].

Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Твердження й забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок держави. Це ключові положення Конституції України. Таким чином, Основний Закон України чітко вказує напрям, у якому повинна постійно рухатися держава (у тому числі і в умовах глобалізації).

Але не менш важливим завданням є сформулювати і зберегти демократичний курс розвитку України. Адже тільки засноване на демократичних принципах співтовариство дає кожній людині можливість реалізувати свій творчий потенціал у будь-якій сфері. Крім того, для України залишається невирішеним питання гармонізації національних інтересів із стандартами й цінностями глобалізованого світу – їх українська політична еліта, здається, усвідомлює, але ще не вирішеною залишається проблема одночасного створення національних державних установ і права, які б гармоніювали з існуючими в Європейському Союзі [2, с. 12]. На відміну від вказаного вище, консолідоване міжнародне управління процесами глобалізації надасть можливість системно трансформувати її, щоб вона, врешті-решт, відповідала своєму потенціалу і призначенню – підвищенню рівня життя для усіх людей у світі. Слід зазначити, що частина вчених наполягає на тому, що Україні загрожує певна небезпека при передчасній глобалізації; інші ж дотримуються тези про необхідність прискореного варіанту приєднання нашої країни до світового процесу глобалізації.

Глобалізація впливає на усі процеси, що відбуваються на планеті, багато в чому навіть формуючи і визначаючи їх. При цьому, чим більш інтегрованою у світову спільноту є країна, тим більший вплив на неї мають глобальні процеси. Україна на початку свого незалежного існування виявилася досить слабо втягнутою у сферу глобальних процесів. Отже, маємо на старті глибоку економічну кризу з подальшими спробами ринкових трансформацій, з одного боку, та інтенсивний процес глобалізації, в який включена більшість країн світу, – з іншого. Необхідно провести межу між глобалізацією економіки і глобалізацією суспільства, хоча цілком розмежувати ці два поняття недоцільно.

Економічну глобалізацію можна вважати першою сходинкою до глобалізації світового суспільства, яке в жодному разі не означає делімітацію меж або вимушену асиміляцію певних народів, а повинно, швидше, виконувати ряд надзвичайно важливих функцій, – від економічних, політичних і соціальних – аж до філософських. Швидкість і доступність – два ключі до розуміння глобалізації – підказують нам мінімальну сукупність заходів, які необхідно здійснити якнайскоріше.

Глобалізація має також свої визначальні технології – комп'ютеризацію, мініатюризацію, цифрові технології, супутниковий зв'язок, оптичні волокна й Інтернет, – які посилюють визначальну перспективу інтеграції. Розвиток цих технологій є необхідною базою для стрибка України у світову систему глобалізації. І тут треба відкинути будь-які сумніви, адже відставання у технологіях неприпустиме для держави, яка намагається грати на рівних серед світової спільноти. Електронізованість країни, її Інтернет-пропускна здатність – потужні чинники самої глобалізації, і в той же час, це потужні чинники впровадження справжніх ринкових стосунків в економічній системі країни.

Проте головною рушійною силою глобалізації завжди виступали і продовжують виступати транснаціональні корпорації (ТНК). ТНК грають провідну роль у зростаючій глобалізації виробництва, що набуває все більшого поширення в процесі розширення й поглиблення виробничих зв'язків між підприємствами різних країн. Але мультинаціональні корпорації не зацікавлені в модернізації усієї країни, в розвитку соціальної сфери держави, адже це означає додаткові труднощі й витрати для ТНК. Тому Україні не варто особливо розраховувати на іноземні ТНК у своєму розвитку. Рішенням можуть стати тільки українські глобальні корпорації, здатні протиставити свої національні традиції і цінності економічному натиску [1, с. 45].

Глобалізаційні процеси як об'єктивні і надзвичайно потужні явища прокладатимуть собі шлях і без нашого схвалення або заперечення. А ось якою буде доля України у глобалізованому світі – це відкрите питання. Для того, щоб Україні «залишитися на плаву» і виграти, необхідно захопити національну нішу, створити там власні правила гри і поширити їх на весь світ – ось гідне завдання для сучасного суспільства, для нової генерації політиків, учених, підприємців – усіх громадян України.

1. Білорус О. Г. Глобалізація та національна стратегія України [Монографія] / О. Г. Білорус. – К., 2001. – 360 с. 2. Галкин А. А. О глобализации без иллюзий / А. А. Галкин // Глобализация: Конфликт или диалог цивилизаций? – М., 2002. – 164 с. 3. Панарин А. С. Искусшение глобализмом / А. С. Панарин. – М.: Русский Национальный Фонд, 2000. – 374 с. 4. Сирота Н. М. Глобализация: политические аспекты: Учебное пособие / Н. М. Сирота. – СПб.: ГУАП, 2007. – 84 с. 5. Федотов А. П. Глобалистика: Начала науки о современном мире: Курс лекцій. – 2-е изд., испр. и доп. / А. П. Федотов. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 224 с. 6. Шепелев М. А. Політико-цивілізаційний підхід до аналізу глобалізаційних феноменів / М. А. Шепелев // Соціальна психологія. – 2004. – № 4 (6). – С. 123–138.

Сергій Олійник

Роль громадських організацій у легальному працевлаштуванні трудових мігрантів у сучасному світі

В статті аналізується роль громадських організацій, нові підходи у легальному працевлаштуванні трудових мігрантів в сучасному світі, а також еміграційна політика держави і умови повернення трудових мігрантів.

In the article the role of non-government organizations, new attitudes to the legal employment of labour migrants in the modern World as well as emigration policy of a state as well as the conditions of coming back of the labour migrants are analyzed.

Рамки, що відокремлюють зовнішню трудову міграцію від еміграції вельми прозорі, що робить можливим перехід з однієї категорії міграції в іншу. Тільки на початковій стадії процесу трудової міграції ми можемо впевнено позначити громадян України, які тимчасово працевлаштовуються в іноземній державі, як трудових мігрантів [1; 2].

Під час здійснення трудової діяльності за кордоном цілі та мотиви перебування там можуть змінюватися, і пріоритетними стають не самі трудові відносини, а факт проживання за кордоном. У цьому випадку ми стикаємося з початковою фазою еміграції у прихованій формі, яка, за певного збігу обставин, може перерости в еміграцію. На це впливають такі фактори: а) міграційна політика держави, що приймає трудового мігранта; б) зацікавленість країни у залученні іноземної робочої сили на постійній основі; в) міграційна політика країни походження трудового мігранта; г) умови повернення трудового мігранта з подальшою інтеграцією його в соціальне середовище, яке він свого часу покинув. На цих питаннях ми і повинні сконцентрувати свою увагу. Адже Україна знаходиться на складному перехідному етапі свого демократичного перетворення. Вона вкрай потребує не критики, а всебічної підтримки й допомоги з боку закордонного українства.

Сьогодні основними країнами-реципієнтами стосовно України виступають країни ЄС, Північної Америки та Росії. Багато з цих країн мають демографічні проблеми, пов'язані, насамперед, з низькою народжуваністю і старінням населення. Безумовно, розвинені країни світу зацікавлені в залученні іноземної робочої сили, як на тимчасовій, так і на постійній основі. Враховуючи наслідки фінансової кризи 2008 року і той факт, що значна кількість трудових мігрантів тривалий час перебувала на території держав-реципієнтів незаконно, багато з цих країн сьогодні зацікавлені не в додатковому залученні іноземної робочої сили, а в проведенні програм детінізації міграції, амністії як для робітників, так і для роботодавців-резидентів, які незаконно використовували іноземну робочу силу, а також у посиленні міграційного контролю за присутністю іноземних громадян на своїй території [1; 2].

Проте, в найближчому майбутньому попит на іноземну робочу силу в розвинених країнах світу буде збільшуватися і в разі, якщо національний ринок праці України не зможе запропонувати громадянам країни достатньої сфери застосування праці, потоки трудової міграції за межі України будуть продовжувати зростати. Тому необхідно об'єднатись, а всі протиріччя й чвари в середині діаспори забути і припинити критикувати внутрішню політику керівництва України, бо це призводить лише до негативних наслідків для України, для її міжнародного іміджу та авторитету.

На національний ринок праці збільшився тиск з боку країн, стосовно яких Україна виступає країною-реципієнтом. В даному випадку мова йде про ефективність імміграційної політики України, її здатності інтегрувати іноземних трудових мігрантів в українське суспільство, створення всебічних умов для гармонійного співіснування різних культур, а надалі, – взаємного змішування і розчинення іноземної складової. Це дасть можливість зберегти національну ідентичність українців, поліпшити демографічну ситуацію і запобігти можливим міжнаціональним конфліктам в середині країни у майбутньому. Прийнята нещодавно Концепція Державної міграційної політики України яскраво свідчить про розуміння проблеми керівництвом держави.

Якби українська діаспора сьогодні відстоювала Україну об'єднано, організовано та в тісній взаємодії з Україною

на міжнародній арені, враховуючи національні інтереси, то сьогодні не було б більшості тих проблем, від яких потерпають українці як в Україні, так і за кордоном. Отже, необхідно допомогти українському народу і його державі в боротьбі з тими проблемами, з якими веде боротьбу весь світ (економічні, екологічні, соціальні, проблеми культури). Громадяни України, які виїхали на заробітки за кордон і залишилися там жити, повинні відчувати підтримку й турботу своєї історичної Батьківщини і при бажанні мати можливість завжди повернутися додому.

Нові підходи та роль громадських організацій. У 2010-му році Асамблея Ради Європи прийняла резолюції та рекомендації з таких важливих проблем, як арешти осіб, які шукають притулку, незаконних мігрантів, питання власності біженців і переміщених осіб, вплив глобальної економічної кризи на міграцію в Європі, угоди про реадмісію, ризики примусової репатріації. Радою Європи був прийнятий концептуальний документ під назвою «Мігранти та біженці – постійний виклик для Ради Європи». Там підкреслюється, що права мігрантів різних категорій повинні займати більш значне місце в політичному порядку денному Ради Європи. Адже всі ці люди, що опинилися поза своєю домівкою, у незвичному середовищі, часто є найбільш вразливими мешканцями Європи – і значить потребують особливого захисту. А вислів «права людини не мають кордонів» – став уже загальноприйнятим у Європі.

Враховуючи вище наведене, можна з великою ймовірністю сказати, що міграційні процеси стануть дедалі більш поширеним явищем, а з розвитком глобальних процесів у світі і трудова міграція, і еміграція будуть зростати. Чим же можуть допомогти громадські організації в таких процесах, як зростання трудової міграції, і що вони взагалі можуть, якщо не спрацьовують навіть ефективні управлінські рішення на рівні високорозвинених країн.

На наш погляд, закордонним українцям необхідно об'єднуватись не навколо критики України – це найлегше. Їм необхідно об'єднуватись навколо питання перетворення України в потужну європейську країну, запропонувати конкретні пропозиції і допомогу українській владі, які спрямовані на прискорення соціально-економічного розвитку країни.

Звичайно ж пріоритетом для країни ми повинні вважати питання розвитку економіки, створення високорентабельних підприємств з високою заробітною платою, з високими соціальними стандартами, де кожен працюючий, якщо він буде працювати добре і далі, повинен відчувати впевненість у завтрашньому дні. І це завдання можуть виконати профспілки, але за однієї умови – профспілки повинні працювати за прикладом профспілок Скандинавських країн, де 80 % працюючих є членами профспілок, де вплив профспілок на рішення як роботодавця, так і держави став пріоритетним.

Втручання у внутрішні справи України, створення негативного іміджу та приниження міжнародного авторитету України шкодить, в першу чергу, українському народові, зростанню його економічного і соціального добробуту. Будь-яка критика України з боку закордонного українства неприпустима. Необхідно розв'язати протиріччя, які існують в роботі між організаціями закордонних українців та офіційним Києвом, і відпрацювати дієвий механізм їх взаємодії (прикладом можуть стати закордонні китайці).

Тільки після наведення елементарного порядку в економіці країни можна сподіватись на повернення трудових мігрантів з-за кордону на Батьківщину. І на наш погляд, профспілки в цьому випадку повинні зіграти не останню роль в наведенні елементарного порядку на підприємстві. Які б репресивні заходи не застосовувались з боку

урядових кіл до чиновництва, наведення порядку в економіці стане реальністю, коли на кожному підприємстві почне працювати профспілка. Тут і виплати в конвертах, і затримки із заробітною платою, і незаконні звільнення. Поки на Україні роботодавець буде почувати себе безкарно зі сторони трудового колективу, доти, з одного боку, буде платити хабарі чиновнику, з іншого – буде відчувати повну безкарність своїх дій щодо свого робітника.

Таким чином, на Батьківщину з-за кордону трудові мігранти повернуться тільки тоді, коли Україна прирівняється за своїми економічними і соціальними стандартами до країн Європи. А для цього повинен пройти деякий час. Тому крім того, що профспілки повинні прийняти активну участь у своїй розбудові, а ми зараз маємо на увазі профспілки працівників-мігрантів і говоримо про малий і середній бізнес, тому що основа трудової міграції (еміграції, імміграції, внутрішньої міграції) саме в малому і середньому бізнесі, ми повинні допомогти країні у цей перехідний період, дати можливість трудовим мігрантам заробити, і при цьому треба зробити все, щоб країна не втратила свій трудовий потенціал.

Українців не можна ділити на американських, європейських, чи радянських. У всіх нас одна Батьківщина. А антиукраїнська риторика з боку закордонного українства свідчить про відсутність конкретних пропозицій окремих його лідерів по об'єднанню всього українства, неспроможність до конструктивної взаємодії з Україною.

То що ж конкретно я пропоную. *Ми повинні допомогти створити і в інших країнах профспілки мігрантів*, хоча ці країни, з огляду на нестачу в найближчій перспективі робочих кадрів, напевно, і не зацікавлені в цьому. Створити такі ж, як і у нас профспілки працівників мігрантів, які б опікувались кожним, хто приїздить на сезонні роботи (чи на рік, або, в крайньому випадку, на два роки) заробити гроші. Чому два роки в крайньому випадку? Тому що існує точка неповернення. Країна відправлення напевно повинна знати, що трудовий мігрант повернеться і тому робити розрахунки на перспективу робити з його урахуванням. Те ж саме відноситься і до країни перебування. Якщо трудовий мігрант приїхав працювати на п'ять років, то це вже потенційний, поки що не оформлений емігрант.

Створивши таким чином профспілки мігрантів, ми повністю перекриваємо можливість потенційним трудовим мігрантам попасти в рабство, за допомогою юристів профспілки у країнах перебування вирішувати нагальні проблеми. За рахунок постійного спілкування не губити зв'язок з Батьківщиною. Останнє, і найголовніше, допомогти після закінчення дії договору повернутися на Батьківщину здоровим, з грошима і з набутих за кордоном досвідом. На наш погляд, основою для створення таких профспілок в інших країнах повинні стати діаспори чи асоціації українців за кордоном. Це може бути реальною, суттєвою підтримкою для держави, яка прагне до зміцнення в подальшому економіки, створення соціальних стандартів на кшталт європейських і таке інше.

Одним з напрямків роботи профспілки працівників мігрантів повинна стати *робота з імміграцією*. Незалежно від походження людини, якщо трудовий мігрант прибув до країни чесно працювати, профспілки мігрантів повинні зробити все, щоб ця людина почувала себе як на Батьківщині, це: а) створення нормальних прозорих правил прийому на роботу; б) розповсюдження на цю особу соціальних стандартів, які відносяться до громадян країни; в) інтеграція в національно-культурне середовище.

Ми повинні ретельно досліджувати уроки міжнародної громади і не робити тих самих помилок, які зробили найроз-

виненіші країни Заходу. Мова йде про Німеччину. Яскравий зразок того, що не можна робити, показала Німеччина на прикладі робітників-мігрантів з Туреччини. Тільки постійна, кропітка співпраця з трудовими мігрантами може призвести до бажаного результату, до їхньої інтеграції в середовище країни. Тут профспілки мігрантів можуть досить істотно допомогти країні. Це, в першу чергу, і створення шкіл по вивченню мови країни перебування, і вивчення законодавства цієї країни, і навчання тим професіям, які на ринку праці зараз найбільш потрібні. Такий підхід дасть не проблему расової нетерпимості, а нормальний розвиток будь-якої держави, а у нашому випадку європейської країни – України.

Однак далеко непросто подолати той сталий погляд на події, які відбуваються у світі. Взагалі, нові ідеї в суспільстві завжди викликали спротив. І навіщо робити профспілки мігрантів, якщо вже існуючі профспілки можуть взяти на себе функції розпорядника з трудової міграції... Так, в цих словах є сенс. Однак, на превеликий жаль, покласти проблеми трудової міграції на вже існуючі профспілки, означає залишити трудового мігранта на самоті зі своїми проблемами. А це для від'їжджаючих працівників-мігрантів означає: 1) проведення акредитованих програм для передміграційної орієнтації та навчання, надання інформації по окремим країнам стосовно умов набору, найму, прав, стосовно умов забезпечення та відповідних міжнародних стандартів праці; 2) проведення семінарів з протидії торгівлі людьми; 3) проведення переговорів для укладання контрактів на працевлаштування за міжнародними стандартами, які б мали підписувати роботодавці, мігранти та агенції по найму; 4) докладати зусилля для зменшення плати, яку мігранти мають сплачувати за працевлаштування, з огляду на повну відміну плати, передбачену конвенцією № 181 Міжнародного Бюро Праці; 5) надання від'їжджаючим адреси та прізвища працівників профспілок, з якими можна зв'язатися в країні, куди від'їжджає мігрант; 6) лобіювання об'єднання роботодавців для створення централізованої служби реінтеграції мігрантів, що повертаються на Батьківщину; 7) сприяння реінтеграції мігрантів, надаючи інформацію про робочі місця, відкриваючи та підтримуючи роботу кооперативів для мігрантів; 8) надавання консультацій для мігрантів, які стали жертвами насилля; забезпечення жінкам-мігрантам належного захисту від дискримінації.

А для прийняття мігрантів необхідне: 1) лобіювання законодавства для забезпечення рівноправного положення іммігрантів щодо умов працевлаштування та соціального забезпечення у відповідності до конвенцій Міжнародного Бюро Праці; 2) вилучення з трудових договорів або дозволів на роботу положень, які стимулюють мігрантів від вступу до профспілок; 3) надавання мігрантам інформації щодо їх прав, через проведення навчальних заходів на мові, яку вони розуміють, а також надавання юридичних послуг; 4) лобіювання роботодавців стосовно включення робітників-мігрантів до колективних договорів; 5) створення фонду професійних трудових ресурсів, для підвищення кваліфікації іммігрантів; 6) надання фінансової допомоги мігрантам, які опинились під судом та слідством; 7) сприяння інтеграції іммігрантів та розвитку мирних стосунків між працюючими мігрантами та корінним населенням.

Враховуючи вище наведене, стає зрозуміло, що до сталих питань роботи сучасних профспілок додається досить великий перелік питань не знайомих, а в багатьох випадках і не потрібних сучасним профспілкам. Саме тому, вперше у світі, в січні 2006 р. була зареєстрована «профспілка працівників мігрантів в Україні та за її межами». А за п'ять

років, які пройшли після того, у світі почав вибудовуватись новий, ще може багатьом і незрозумілий, рух профспілок мігрантів. На сьогодні це вже і профспілки мігрантів у Ірландії, Румунії, Росії, США. Нам приємно відзначити, що цей рух розпочатий в Україні, але ми також розуміємо, що ми зробили тільки перші маленькі кроки в майбутньому потужному русі профспілок мігрантів світу. Тому хотілося б, щоб наші асоціації українців за кордоном долучилися до цієї роботи.

Національна ідентичність і профспілки працівників мігрантів. Ви скажете, що в нас існує Світовий Конгрес Українців, так, СКУ – це організація, яка робить видимість, що працює на інтереси закордонних українців – багато критикує українську владу і радить те саме робити й іншим. Однак, на наш погляд, влада в нас така, яку ми заслуговуємо і яку ми вибрали. Показувати ж пальцем на когось і нічого не робити самому, то найгірше, що може бути. Діяльність лідерів СКУ не відчув жоден закордонний українець, жодне питання, яке стосується закордонного українця, не вирішено. Саме тому, що в багатьох випадках є незрозуміння, навіщо створюються профспілки мігрантів, бо якщо вже є діаспора, то навіщо профспілка, ми в Україні започаткували наступний крок у напрямку об'єднання, прозорості й цивілізованості процесів, які повинні відбуватись у середовищі трудової міграції. Профспілка працівників-мігрантів підписала меморандум про співпрацю з діаспорами в Україні і за кордоном, в якому поставила пріоритети в таких питаннях, як: впорядкування міграційних потоків; усунення негативних наслідків неорганізованої й неконтрольованої міграції; посилення відповідальності мігрантів і посадових осіб з метою протидії корупції; забезпечення умов для реалізації прав мігрантів, біженців, їхньої інтеграції та реадaptaції в українському суспільстві; досягнення і відстоювання відповідності законодавства кращим європейським та світовим зразкам; гармонізація законодавства країни із законодавством Євросоюзу у сфері трудової міграції і врегулювання правового становища трудових мігрантів.

Домовившись щодо пріоритетів розвитку, сторони взяли на себе зобов'язання сприяти їх досягненню. А з цією метою потрібно:

1. Обміняти банерами своїх сайтів;
2. Зареєструвати місцеві профспілкові організації працюючих мігрантів, які повинні зайняти соціальними проблемами;
3. Сприяти об'єднанню роботодавців мігрантів у спілки, які повинні займатись проблемами роботодавців;
4. Сприяти об'єднанню діаспор, які, в свою чергу, повинні займатись надбанням своєї культури;
5. На базі профспілок, спілок роботодавців і діаспор створити місцеві партійні організації мігрантів, які повинні працювати на теренах міграційної політики країни.

Для того, щоб якісно та ефективно вирішувати питання закордонних українців, необхідне таке громадське об'єднання, яке б не займалось невичерпною критикою та інтригами, а співпрацювало з українською владою, з урядами інших країн на гідному рівні, незважаючи на складність проблем, які постають перед громадянами України за кордоном.

Ми сподіваємося, що така організація, діяльність якої базуватиметься на цінностях та засадах, які є чіткими, логічними, зрозумілими, прозорими й легко контрольованими громадянським суспільством, має стати серйозним партнером відповідальних громадських, політичних і державних сил будь-якої країни в реалізації державної міграційної політики в інтересах держави та її громадян.

1. *Іванкова-Стецюк О.* Спільнота як дім. Матеріали дослідницького проекту «Церковна громада як активна форма організації життя українців в умовах трудової міграції» / Оксана Іванкова-Стецюк. – Львів, 2010. – 68 с.
2. *Селешук Г.* Деякі аспекти правового регулювання міграційних процесів в Україні та Європейському Союзі / Григорій Селешук // На роздоріжжі. Аналітичні матеріали комплексного дослідження процесів української трудової міграції (країни Європейського Союзу та Російської Федерації) / Марков І., ерм. Бойко Ю., Іванкова-Стецюк О., Селешук Г. та ін. / За ред. І. Маркова. – Львів: Карітас України, 2009. – С. 87–121.

Наталія Пархоменко

Міграційна політика Республіки Польща: досвід формування та можливості його використання Україною

У статті аналізується досвід формування міграційної політики Польщі, а також засади подібної політики, які мають базуватися на раціональному підході до вирішення конкретних проблем, гнучкості й оперативності у прийнятті управлінських рішень, широкому залученні громадськості до обговорення нагальних проблем, пов'язаних з міграцією.

In the article the experience of formation of the migration policy in Poland as well as the main principles of such policy which have to be based on rational attitude to solution of concrete problems, flexibility and efficiency in adoption of administrative decisions, wide involvement of public to the discussion of actual problems connected with migration.

Хоча упродовж останніх двох десятиліть відмінності між Польщею та Україною, обумовлені різним геополітичним вибором (Польща цілеспрямовано інтегрувалась до європейських та євроатлантичних структур, Україна і на двадцятому році незалежності перебуває в стані невизначеності), тільки збільшувались, однак незмінними залишаються деякі спільні характеристики, зумовлені, насамперед, географічним положенням, співмірністю розмірів та демографічними характеристиками. Цей чинник обумовив те, що обидві країни зіштовхнулись зі схожими викликами у царині міграції: поляки, як і українці, масово виїжджають на заробітки за кордон, українська та польська територія стала частиною шляху одного з потужних міжнародних потоків нелегальної міграції, а Польща, як і Україна,

поступово перетворюється на кінцевий пункт міграційних вихідців з віддалених країн третього світу. З огляду на це, польський досвід формування міграційної політики може бути запозичений в Україні. Експерти вже неодноразово висловлювали свої рекомендації стосовно використання польських напрацювань в окремих сферах, зокрема – регуляції трудової міграції, боротьби з нелегальною міграцією, удосконалення координації роботи міністерств і відомств, до компетенції яких віднесена реалізація міграційної політики [2; 8]. Варто зауважити, однак, що зовнішня подібність проблем не означає можливості механічного застосування польських рішень до українських реалій. Причому йдеться не про утруднення технічного характеру (хоча й тут виникають проблеми), а про принципові відмінності у функціонуванні